

Sygn. akt VII U 3704/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 czerwca 2020 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Stachurska

Protokolant: sekr. sądowy Anna Bańcerowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 2 czerwca 2020 r. w Warszawie

H. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o przeliczenie emerytury

na skutek odwołania H. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 24 maja 2019 r. znak: (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje H. Z. prawo do obliczenia wysokości emerytury bez odliczania kwot pobranych emerytur na podstawie art. 25 ustęp 1b ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

UZASADNIENIE

H. Z. w dniu 12 czerwca 2019r. złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 24 maja 2019r., znak: (...), wskazując że nie zgadza się ze stwierdzeniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, że od doręczenia decyzji z dnia 26 listopada 2013r. upłynęło 5 lat (odwołanie z dnia 12 czerwca 2019r., k. 4 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 8 lipca 2019r. wniósł o oddalenie odwołania, a uzasadniając swe stanowisko powołał się na art. 146 § 1 k.p.a., zgodnie z którym uchylenie decyzji z powodu orzeczenia przez Trybunał Konstytucyjny niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, na podstawie którego została ona wydana, nie może nastąpić, jeżeli od dnia jej doręczenia upłynęło 5 lat. Wówczas na podstawie art. 151 § 2 k.p.a. należy stwierdzić wydanie zaskarżonej decyzji z naruszeniem prawa i wskazać, z jakich przyczyn jej nie uchylono. W rozpatrywanej sprawie ZUS, powołując się na wymienione przepisy, uznał że nie było możliwe uchylenie decyzji, ponieważ od dnia jej doręczenia ubezpieczonej upłynął pięcioletni termin (odpowiedź na odwołanie z dnia 8 lipca 2019r., k. 5 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

H. Z., urodzona w dniu (...), na podstawie decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 17 grudnia 2008r., znak: E (...), uzyskała prawo do wcześniejszej emerytury od dnia 1 października 2008r. Świadczenie było waloryzowane i przeliczane (decyzja z dnia 17 grudnia 2008r., k. 25 tom I a.r.; decyzja z dnia 16 marca 2009r., k. 31

tom I a.r.; decyzja z dnia 9 grudnia 2009r., k. 41 tom II a.r.; decyzja z dnia 15 marca 2010r., k. 43/44 tom I a.r.; decyzja z dnia 13 czerwca 2012r., nienumerowana karta tom I a.r.).

W dniu 28 października 2013r. ubezpieczona złożyła w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Inspektorat W. P. wniosek o emeryturę. Po jego rozpoznaniu organ rentowy decyzją z dnia 26 listopada 2013r., znak:(...), przyznał ubezpieczonej prawo do emerytury od 1 października 2013r., tj. od pierwszego dnia miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Podstawa obliczenia świadczenia została pomniejszona o sumę kwot pobranych emerytur w obniżonym wieku w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne. Wyliczona przez organ rentowy wysokość emerytury wyniosła 1.229,28 zł, a jej wypłata została zawieszona, ponieważ okazała się być świadczeniem mniej korzystnym. Na odwołanie ww. decyzji pracownik Zakładu dokonał adnotacji o jej wysyłce do ubezpieczonej w dniu 28 listopada 2013r. (wniosek o emeryturę, k. 1 – 3 tom II a.r., decyzja z dnia 26 listopada 2013r., k. 13-15 tom II a.r.).

Kolejną decyzją z dnia 14 kwietnia 2014r. organ rentowy dokonał ponownego ustalenia wysokości emerytury. Decyzjami z 6 czerwca 2014r. oraz z 14 lipca 2015r. przeliczył świadczenie emerytalne (decyzja z dnia 14 kwietnia 2014r., nienumerowana karta tom II a.r.; decyzja z dnia 6 czerwca 2014r., nienumerowana karta tom II a.r.; decyzja z dnia 14 lipca 2015r., nienumerowana karta tom II a.r.).

W dniu 23 kwietnia 2019r., w związku z wydaniem przez Trybunał Konstytucyjny wyroku z dnia 6 marca 2019r., H. Z. złożyła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosek o przeliczenie emerytury, wskazując że jest to skarga o wznowienie postępowania (skarga z dnia 23 kwietnia 2019r., nienumerowana karta tom II a.r.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. postanowieniem z dnia 24 maja 2019r. wznowił postępowanie w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019r. w sprawie emerytury przyznanej decyzją z dnia 26 listopada 2013r. Następnie w tym samym dniu, tj. 24 maja 2019r., wydał decyzję znak: (...), w której odmówił uchylenia decyzji z dnia 26 listopada 2013r., stwierdzając zarazem jej wydanie z naruszeniem prawa. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że zgodnie z treścią art. 146 k.p.a. uchylenie decyzji nie może nastąpić jeżeli od dnia doręczenia decyzji upłynęło 5 lat. W takim przypadku na podstawie art. 151 § 2 k.p.a. organ administracji publicznej ogranicza się do stwierdzenia wydania zaskarżonej decyzji z naruszeniem prawa oraz wskazuje okoliczności, z powodu których decyzji nie uchylił (postanowienie z dnia 24 maja 2019r., nienumerowana karta tom II a.r.; decyzja ZUS z dnia 24 maja 2019r., nienumerowana karta tom II a.r.).

Powyższy stan faktyczny, który nie był sporny między stronami, Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach organu rentowego, których wiarygodność nie budziła wątpliwości.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie H. Z. podlegało uwzględnieniu.

Na wstępie rozważań należy przypomnieć, że spór w przedmiotowej sprawie powstał w związku z tym, że Trybunał Konstytucyjny w dniu 6 marca 2019r. wydał wyrok w sprawie o sygn. P 20/16, w którym orzekł o niezgodności z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2017r., w zakresie, w jakim dotyczy kobiet urodzonych w (...)r., które przed dniem 1 stycznia 2013r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy.

Konsekwencją każdego orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą aktu normatywnego, na podstawie którego zostało wydane prawomocne orzeczenie sądowe, ostateczna decyzja administracyjna lub rozstrzygnięcie w innych sprawach, wynikająca z art. 190 ust. 4 Konstytucji RP, jest to, że takie orzeczenie stanowi podstawę do wznowienia postępowania, uchylenia decyzji lub innego rozstrzygnięcia na zasadach i w trybie określonych w przepisach właściwych dla danego postępowania. Ustawa z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U.

2020r., poz. 53), zwana dalej ustawą emerytalną, nie zawiera odpowiedniej regulacji określającej wprost zasady i tryb postępowania w omawianym przypadku. Jednak orzeczenie, o którym mowa w art. 190 ust. 4 Konstytucji, stanowi samodzielną i szczególną podstawę wznowienia postępowania wymienioną *expressis verbis* w przepisach regulujących postępowanie zarówno sądowe (art. 401¹ k.p.c. i art. 540 § 2 k.p.k.), jak i administracyjne (art. 145a k.p.a.).

W rozpatrywanym przypadku wobec faktu, że w dniu 6 marca 2019r. Trybunał Konstytucyjny wydał wymienione wcześniej orzeczenie, a ubezpieczona w terminie wystąpiła ze skargą o wznowienie postępowania, organ rentowy, stosując powołany art. 145a k.p.a. w związku z art. 149 § 1 k.p.a. wznowił postępowanie w sprawie emerytury przyznanej decyzją z dnia 26 listopada 2013r. Tego rodzaju postanowienie wznowiające postępowanie – w myśl art. 149 § 2 k.p.a. - stanowi następnie podstawę do przeprowadzenia postępowania co do przyczyn wznowienia oraz co do rozstrzygnięcia istoty sprawy. Rodzaj rozstrzygnięć co do istoty, jakie mogą być wydane, określa natomiast art. 151 k.p.a., który w § 1 przewiduje, że organ administracji publicznej, o którym mowa w art. 150, po przeprowadzeniu postępowania określonego w art. 149 § 2 wydaje decyzję, w której:

1. odmawia uchylecia decyzji dotychczasowej, gdy stwierdzi brak podstaw do jej uchylecia na podstawie art. 145 § 1, art. 145a lub art. 145b, albo
2. uchyla decyzję dotychczasową, gdy stwierdzi istnienie podstaw do jej uchylecia na podstawie art. 145 § 1, art. 145a lub art. 145b i wydaje nową decyzję rozstrzygającą o istocie sprawy.

Mimo, że zacytowany przepis odwołuje się m.in. do art. 145a § 1 k.p.a. i przewiduje możliwość żądania wznowienia postępowania w przypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, to art. 146 § 1 k.p.a. wskazuje, że uchylenie decyzji z tej przyczyny nie może nastąpić, jeżeli od dnia doręczenia lub ogłoszenia decyzji upłynęło pięć lat. Właśnie na ten przepis powołał się organ rentowy odmawiając uchylecia decyzji z dnia 26 listopada 2013r. W ocenie Sądu, w rozpatrywanej sprawie nie można było jednak przyjąć, że organ rentowy skutecznie doręczył ubezpieczonej ww. decyzję na podstawie tego tylko, że decyzja została wysłana i nie została zwrócona do organu rentowego. Tego rodzaju domniemanie nie ma oparcia w przepisach prawa i jest nieuprawnione. Co prawda nie budziło wątpliwości, że adres H. Z., na który skierowana została korespondencja organu rentowego był prawidłowy, nie oznacza to jednak, że ubezpieczona w terminie hipotetycznie tylko przyjętym przez ZUS, przesyłkę odebrała. P. została wysłana do ubezpieczonej listem zwykłym i Sąd nie neguje stanowiska, że taka forma nie naruszyła obowiązujących przepisów. Zgodnie z brzmieniem art. 71a ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U z 2020r. poz. 266) Zakład może przysyłać pisma i decyzje listem zwykłym. Jednak w takim przypadku, w razie sporu, ciężar dowodu doręczenia pisma lub decyzji, o których mowa w ust. 1, spoczywa na Zakładzie (art. 71a ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Inaczej mówiąc, przesyłanie przez Zakład korespondencji listem zwykłym powoduje, że to Zakład, a nie osoba, do której przesyłka jest kierowana, winien jednoznacznie wykazać, w jakiej dacie decyzja została doręczona. Okoliczność, że przepis art. 71a ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych umożliwia doręczenia decyzji listem zwykłym, nie zwalnia więc organu rentowego z dowodzenia faktu skutecznego doręczenia decyzji administracyjnej. Nie można zatem obciążać ubezpieczonej ciężarem wykazania, że decyzja nie została jej doręczona, a może i więcej. Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Szczecinie w uzasadnieniu wyroku z dnia 27 lutego 2020r. (III AUa 461/19, Lex nr 2923459), nawet jeżeli decyzja o przyznaniu emerytury w wieku powszechnym została doręczona, to rolą organu rentowego jest wskazanie w jakiej dacie to nastąpiło, przy czym nie jest wystarczające jedynie domniemanie faktyczne daty doręczenia. Fakt zaś, że ubezpieczona złożyła wniosek o przyznanie emerytury w związku z uzyskaniem powszechnego wieku emerytalnego, a następnie kontynuowała pobieranie emerytury, nie prowadzi do domniemania faktycznego skutecznego doręczenia decyzji administracyjnej w określonej dacie. Ubezpieczona mogła pozostawać w usprawiedliwionym przekonaniu, że wystarczające było zweryfikowanie przez organ rentowy wysokości świadczenia emerytalnego, w związku z czym było ono dalej wypłacane.

Zdaniem Sądu, dla możliwości przyjęcia wpływu pięcioletniego terminu w przedmiotowej sprawie bez znaczenia pozostaje również okoliczność składania przez H. Z. wniosków o przeliczenie świadczenia emerytalnego. Nie dowodzi

ona tego, że ubezpieczona decyzję o przyznaniu emerytury powszechnej odebrała w takiej dacie, że termin pięcioletni upłynął.

Podsumowując, z uwagi brak dowodu doręczenia decyzji z dnia 26 listopada 2013r. i twierdzenia ubezpieczonej w tym zakresie, nie sposób ustalić czy i kiedy do doręczenia doszło. Tym samym brak podstaw, by przyjąć, że upłynął pięcioletni termin, o którym mowa w treści art. 146 § 1 k.p.a. W tym stanie rzeczy zachodziły podstawy do zmiany zaskarżonej decyzji. Skoro organ rentowy mimo, że był zobligowany uchylić decyzję z dnia 26 listopada 2013r. i wydać nową z równoczesnym przyznaniem stosownego wyrównania za cały okres, w którym obliczano emeryturę z pomniejszaniem jej wysokości o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur przyznanych przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego, a tego nie uczynił, to Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił decyzję, o czym orzekł w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem i aktami organu rentowego doręczyć (...)